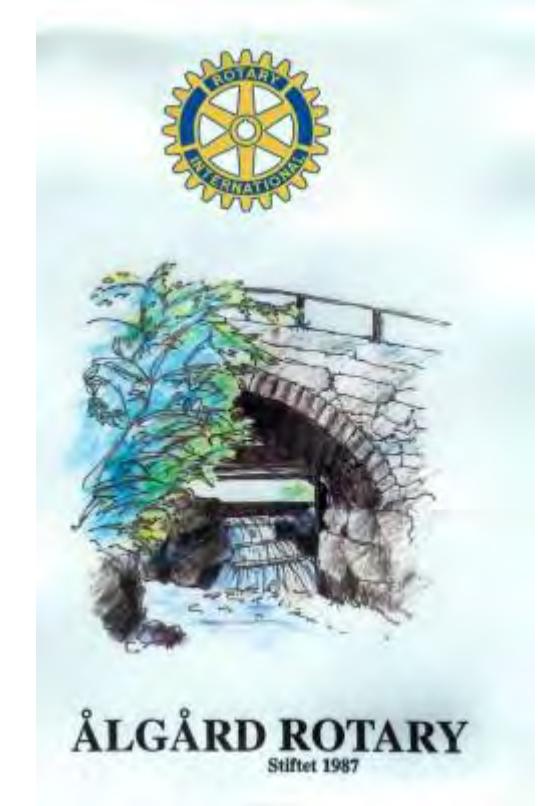

Den fortærende plasten!!

Eller er det så enkelt??

25.02.19

Dette bør du vite om **PLAST**

GUIDE
til å forstå
plastdiskusjonen

Noen viktige poeng havner i skyggen når plastproblemet diskuteres. For å gjøre det som er best for miljøet må vi tenke to tanker samtidig, og vurdere de ulike dilemmaene vi kan støte på når det kommer til plastbruken vår.

#megaplastfall

Du tenkte kanskje at du var flink som droppet plastflasken med vann på stranda i sommer, men så flet du rundt på fjorden på en diger plastflamingo?

Iøpet av de siste årene har plast vekket mye engasjement i det brede lag av befolkningen, særlig etter at nyheten om Sotrahvalen med all plasten i magen kom til overflaten i januar 2017. I en undersøkelse utført av Norstat på vegne av Norad tidligere i år fremkom det at syv av ti mener plastsøppelet i havet bør være den viktigste miljøsaken i 2018, og at Norge har et spesielt ansvar. Men til tross for at hele 68 prosent (Norstat for Norad, 2018) mener at plastsøppelet i havet er vår tids største miljøtrussel, og at fire av fem gjerne kjøper frukt og grønt uten plastemballasje (Kantar TNS for Grønt Punkt Norge, 2018), så fortsetter plasten å skylles opp på de nyryddede strandene våre.

Etter hvert finner den også veien til både matfat og drikkevann, og er naturlig nok et hett tema ved middagsdiskusjonene. Et sted mellom hovedrett og dessert i de tusen hjem skal unyanserte påstander til pers og møte myter servert med høyt engasjement, eller hardkokte fakta om ferske forskningsresultater. ●

>

GUIDE
til å forstå
plastdiskusjonen

**Støter du på noen av disse plastdilemmaene
kan du ta plastkunnskapen til nye høyder ved
å utfordre gammelt tankegods:**

**Selv i gode venners lag kan
temperaturen lett bli høy,
for problemet er komplekst
og det er så mange av vanene
våre som må utfordres for
å få til en endring som nyttet.**

Plast eller matavfall?

To tonn søppel havner på bakken daglig, bare i Oslo. Derfra finner det fort veien ut til havs med vær, vind, avløp og elver.

Hele 80 prosent av søppelet i havet kommer fra land. Det gjør plastavfall til en hovedårsak til marin forsøpling, og et av verdens raskest voksende miljøproblem.

Det er særlig plasten vi bruker når vi er på farten som er hovedsynderen og som kommer på avveie - slik som engangartikler, sigarettstumper og sjokoladepapir - ifølge tilbakemeldinger fra oppryddingsprosjektet #5forhvalen og Naturvernforbundet.

Når det kommer til marin forsøpling, er plasten uten tvil verstingen. Men når det gjelder hva som er verst utfra klimapåvirkningen må matavfallet med i regnestykket. For per i dag ser det ut til at matkasting er et større klimaproblem, viser blant annet sluttrapporten til forskningsprosjektet ForMat. Der fremkommer det at en gjennomsnittlig nordmann årlig kaster 42,1 kg mat som kunne vært spist. Produksjonen av denne maten tilsvarer omtrent 112 kg CO₂-ekvivalenter. Denne enheten

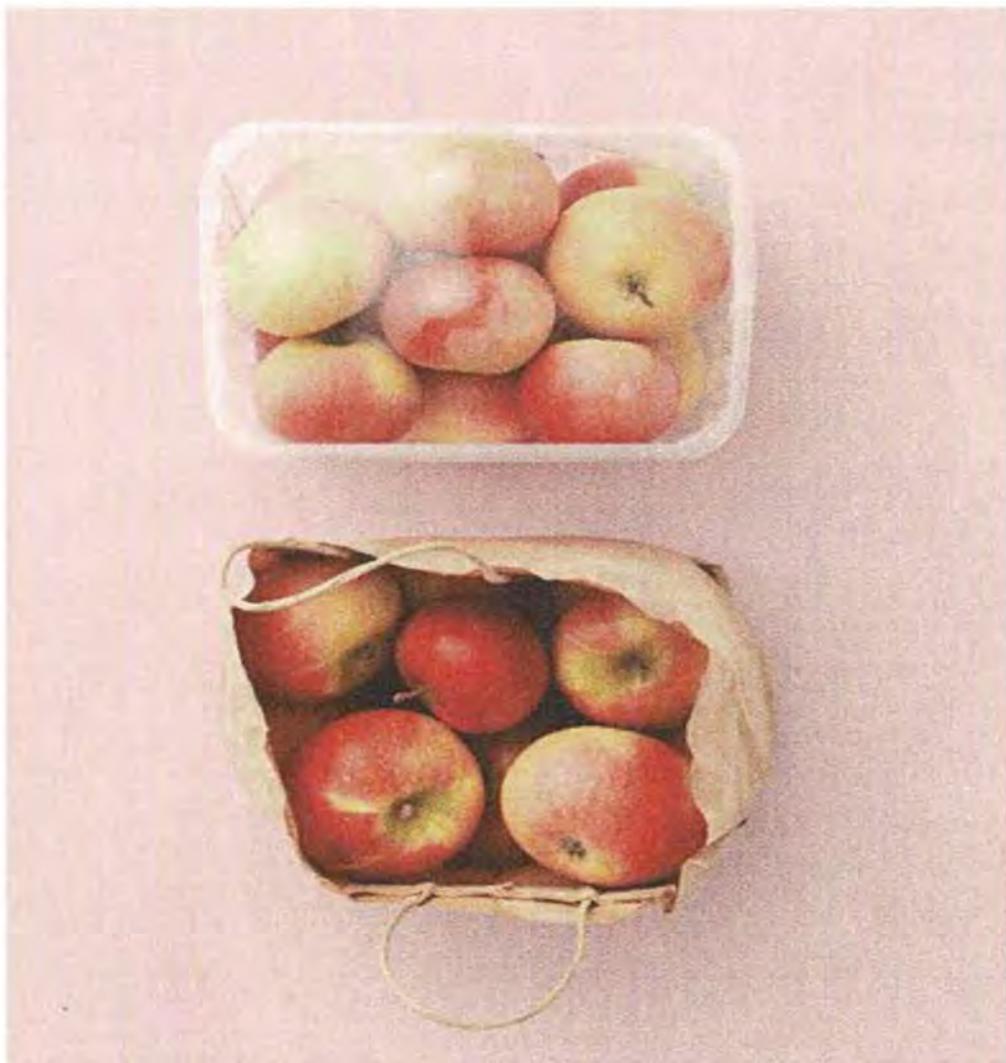

brukes i klimagassregnskap og tilsvarer den effekten en gitt mengde CO₂ har på den globale oppvarmingen over en gitt tidsperiode. Til sammenligning forbruker en nordmann i snitt 18 kg plastemballasje hvert år, ifølge Grønt Punkt-beregninger. Produksjonen av denne plasten tilsvarer om lag 42 kg CO₂-ekvivalenter.

Ufra et rent klimaperspektiv må vi derfor huske på hvor viktig det er at både plast- og matavfallet reduseres.

#huff 86 prosent tror bruk plastemballasje er et større miljøproblem enn matsvinn, mens sannheten er det motsatte. Hvor mye uemballerte grønnsaker har du kastet fordi de plutselig var litt skrukkete?

Plast eller papir?

Mye av plasten som brukes på mat kan byttes ut med papir.

Det er imidlertid enkelte produkter som er helt avhengig av å være i plast inntil forskningen kommer opp med bedre alternativer. Mye frukt og grønt har nemlig opptil 96 prosent vann i seg, og må oppbevares i plast for å ikke bli skrukkete eller tørre etter bare noen få dager. Det samme gjelder ferskvarer som kjøtt og fisk, som ville ha svært kort holdbarhet i butikken uten plastemballasjen. I tillegg fraktes mange av varene fra andre deler av verden, noe som stiller krav til hvordan de pakkes for å holde holdbarheten og hindre matsvinn i transporten.

Det er også slik at vi forventer at det finnes friske varer i butikken når vi handler. En undersøkelse viser at selv om 80 prosent av oss gjerne kjøper frukt og grønt uten plastemballasje, er det kun 9 prosent som godtar mindre friske varer i butikken. Summen av alt dette innebærer at uten plast på enkelte matvarer, ville fjellet av matavfall vokst betydelig.

Mikroplast i havet

Mikroplast er plastbiter som er mindre enn fem millimeter, og stammer fra nedbrytingen av plastavfall og produkter som kosmetikk, såpe, tannkrem, tekstiler laget av akryl, polyester og nylon, bildekk, maling og vedlikehold av skip og fritidsbåter. Dyr kan tro at plastbitene er mat og få indre skader, fordøyelsesproblemer og falsk metthetsfølelse. Bitene kan også inneholde helse- og miljøskadelige stoffer, eller binde til seg miljøgifter fra omgivelsene.

Plastpose eller handlenett?

Tenk på dette før du velger pose →

En «quick fix»: Papirposer på havet eller i naturen vil etter hvert gå i oppløsning, selv om det tar tid. Men det er en kjent sak at utslippene fra papirfabrikken ikke akkurat lukter fjelluft. Under produksjonen avgir papirposene dobbelt så mye CO₂-gasser som produksjonen av plastposene, og er derfor ikke nødvendigvis et bedre alternativ i et klimaperspektiv, melder Fremtiden i våre hender.

Nedbrytbare poser/bioplastposer krever spesialresirkulering. Selv om de er basert på mais eller soya kan du altså ikke bare kaste dem på komposthaugen med epleskrotene og restene fra høstdugnaden, for disse posene krever et eget industrielt anlegg for å brytes ned. Vi vet rett og slett ikke hvor lang tid det tar å bryte ned bioplasten hvis den havner i naturen eller i havet. Det vi imidlertid vet, er at alle typer nedbrytbart plast forsøpler og danner mikroplast før den blir fullstendig nedbrutt.

For deg med god hukommelse →

Gjenbruksnett/handlenett. Forskningen er ikke helt klar i sin sak på hvor mange ganger

#mikroplastfall

Flott at du har handlenett i hemp, men kjører du bil eller spiller du fotball? Av de 8000 tonnene med mikroplast som havner i havet fra landbaserte kilder i Norge kommer det meste fra dekk-slitasje (58 prosent) og gummigranulat fra kunstgressbaner (17 prosent).

et handlenett i bomull må brukes for at det skal være mer miljøvennlig enn plastposen. Bomullsproduksjon er nemlig også ressurs-krevende og en miljøbelastning i seg selv.

Det finnes alternativer i andre materialer, men oljebaserte fibre (akryl, polyester, nylon) er også skadelige for miljøet fordi de kan føre til utslipp av mikroplast. Har du et handlenett er det flott at du benytter det, men det er bare et mer miljøvennlig alternativ om du husker å bruke det ofte!

For den ivrige gjenvinneren →

Plastposen. Både Miljødirektoratet i Norge og Fremtiden i våre hender mener plastposer ikke utgjør et forsøplingsproblem i Norge, ettersom handleposene her i stor grad blir resirkulert. Likevel havner det unektelig noen plastposer i naturen, så pass på at du tar vare på dem du bruker på riktig måte. Du trenger strengt tatt ikke å ta en helt ny plastpose hver gang du handler, heller. Ta gjerne med deg noen hjemmefra neste gang du skal i butikken.

Nedbrytbar eller til gjenvinning?

Nedbrytbar, bionedbrytbar eller kompostérbar plast er ulike betegnelser på plast som er ment å brytes helt eller delvis ned etter bruk. Den kan bestå av biobaserte og fossile råvarer.

Men at noe er laget av fornybare råvarer som sukkerrør, vegetabiliske oljer og maisstivelse betyr ikke automatisk at produktet er nedbrytbart på en-to-tre. Og for å hindre plast på avveie er det ikke nødvendigvis en god idé å lage alternativer som skal kunne kastes i naturen. Den nedbrytbare plasten som finnes på markedet i dag brytes kun ned i egne industrielle kompostanlegg, og er ikke

nødvendigvis en løsning som hindrer forsøplingen av havet. Alle typer nedbrytbar plast vil skape forsøpling og danne mikroplast i en mellomfase før plasten blir fullstendig nedbrutt. Vi har liten kunnskap om hvor lang tid det tar å bryte ned plasten hvis den havner i naturen eller i havet, eller hvilke effekter det får. Noen typer av nedbrytbar plast (kalt oxo-nedbrytbar plast) smulder bare opp til usynlige biter mikroplast. Derfor er det stor internasjonal enighet om at denne typen plast skal unngås. Den skaper også problemer for plastgjenvinningen vår, og ødelegger kvaliteten på plasten som er sortert.

Dette mener NorgesGruppen

Vi skal redusere forbruk av unødig plast

- Vi skal redusere plastbruk med 20 %

Vi skal bidra til økt materialgjenvinning

- All plast skal være lett å materialgjenvinne.
- Vi skal hjelpe forbruker til enkel og riktig avfallshåndtering.
- Vi skal øke bruk av resirkulert plast og fornybare bærekraftige råstoffer.
- Vi skal jobbe for bedre innsamling og gjenvinning.

Vi skal bidra til å redusere forsøpling og spredning av mikroplast

- Vi skal ha plastfrie alternativer til produkter som lett havner i naturen
- Vi skal ikke selge produkter som inneholder mikroplast.

Papir eller plast?

Om valget står mellom en engangskopp i plast eller papp er faktisk ett fett, for vi snakker pest eller kolera!

Mange tror at en pappkopp kan sendes til resirkulering som papiravfall, men den må faktisk i restavfallet. Papirkoppene har nemlig et tynt plastbelegg på innsiden. Slik er det med flere av papproduktene som er til mat og drikke som skal tas med.

Plast varer evig. Derfor er det så rart at det i så stor grad benyttes til engangsbruk, slik som i engangskopper, sugerør og plastbestikk. Det er nemlig stort sett plasten vi bruker «på farten» som kommer på avveie, og den er årsak til et globalt miljøproblem. Både i Norge og i Europa finner vi engangsbestikk, sugerør, sigarettfiltre, ballonger og bomullspinner langs strandene. Engangsartikler av plast står for en betydelig del av den marine forsøplingen. Mye av dette er helt unødvendig plastbruk, og både EU og norske myndigheter mener det er på høy tid at dette fases ut. Unngå å bruke engangsplast slik at den ikke havner på havet hverken i synlig eller usynlig form (mikroplast).

Aftenposten
Torsdag 20. desember 2018

FOTO: STIAN LYSBERG SOLUM, NTB SCANPIX

EU forbyr engangsplast

EU har nå banket igjennom det varslede forbudet mot engangsartikler av plast. Det opplyste EUs østerrikske formannskap i går.

Forliket kom på plass etter et mer en tolv timer langt forhandlingsmøte mellom EU-parlamentet, ministerrådet og EU-kommisjonen. Avtalen må nå formelt godkjennes. Så trer forbudet i kraft om to år. Også Norge vil etter alle solemerker bli bundet av de nye reglene. Formålet er å bli kvitt plastartiklene som skaper mest forsøpling i strandkanten i Europa.

På forbudslisten står:

- * plastbestikk
- * plasttallerkener
- * plastkopper
- * sugerør av plast
- * visse typer matbeholdere
- * visse typer drikkebeholdere
- * bomullspinner av plast

EU-kommisjonen jubler.
– Når vi har en situasjon der du bærer fisken hjem i en plastpose det ene året, og så bærer plastposen hjem i fisken det neste, så er det klart at vi må jobbe hardt og jobbe raskt, sier EUs miljøkommissær Karmenu Vella.
(NTB)

Ny tendens:
Store firma
bryr seg om
plastproblemene

Biltemas lager i Halmstad er selve hjertet i selskapets logistikk. I lokaler oppvarmet av fjernvarme, flyttes tusenvis av paller daglig - med elektriske trucker.

70% av alle varene blir levert med båt og lagrene er plassert ved havnen, slik at miljøet spares for forurensende transport av containere fra havn til lager. Videre er lagrene også plassert inntil jernbanen, for effektiv og miljøvennlig varetransport til varehus rundt om i Skandinavia.

Biltemas lager rommer 400 000 pallplasser fordelt på 4 store lagerlokaler og er en av Halmstads største private arbeidsgivere med 440 faste ansatte. I sommerperioden tar Biltemas lager samfunnsansvar og ansetter rundt 300 unge sommerhjelper.

Plastjegerne

Som et ledd i vårt allerede omfattende miljøarbeid, som miljøvennlige transporter og gjenvinning, innfører vi nå en enda strammere miljøpolicy.

- Vi bytter ut alle engangsartikler til fordel for nye biologisk nedbrytbare alternativer.
- Vi erstatter alle plastposer med miljøvennlige biologisk nedbrytbare alternativer.
- Vi reduser mengden av plast i transport-emballasje kraftig
- Vi arbeider aktivt med å redusere andelen av plastforpakninger, og bytte ut disse med miljøvennlige alternativer.
- Biltemas lager vil redusere bruk av strekkfilm (plastfolie) med 90%.

VÅRT MÅL:
80%
MINDRE
BRUK AV
PLAST

Nytt 'problem'

Ben Harvey er daglig leder for avfallsselskapet EL Harvey & Sons i Massachusetts i USA, et av mange firmaer som nå drukner i søppel de ikke vet hvor de skal gjøre av. FOTO: CHARLES KRUPA, NTB SCANPIX

Kinas nei skaper søppelberg i Vesten

HALVPARTEN av Vestens avfall er blitt sendt til Kina for resirkulering de siste 30 årene. Da Kina brått fikk nok, begynte avfallet å hope seg opp. Nå haster det med å finne en løsning for håndtering av resirkulerbart materiale.

FAKTA

Dette er saken

I snart 30 år har europeiske og amerikanske land sendt avfall til Kina.

Det har kineserne brukt til å lage ny emballasje eller nye produkter som Vesten i sin tur igjen har kjøpt.

1. januar i år avsluttet kineserne denne utvekslingsavtalen.

Kilde: Universitetet i Georgia, Politico og The Guardian

Plastutfordringer kan skape nye muligheter:

Kan skape 200.000 nye arbeidsplasser

Ifølge Europakommisjonen plastavfallsstrategi skal all plast i EU resirkuleres innen 2030. Det fordrer at Europa firedobler resirkuleringskapasiteten. Pris: ca. 16,6 milliarder euro, 160 milliarder norske kroner. Ifølge kommisjonens beregninger kan det skape 200.000 nye jobber i EU.

Seniorforsker ved Sintef, Åge Gellein Larsen, tror at det er et veldig ambisiøst mål å skulle resirkulere all plast innen 2030, og at det trolig ikke er realistisk.

- Jeg vet strengt tatt ikke om det er mulig med tanke på energiregnskap og kva-

liteten på innsamlet plast, sier Larsen.

Han påpeker at det går mye energi til å gjenvinne plast, som innsamling, transport og vasking. Man må derfor sammenligne energiforbruket ved plastgjenvinning med produksjon av ny plast.

Nå er tiden inne for finne ut hvilken plast som ikke kvalifiserer til et nytt kretsløp og dermed bør fases ut. Dét kan bli en utfordring.

I dag gjenvinnes den plasten som er relativt enkel å behandle og lett tilgjengelig. Larsen tror ikke det er kommet på plass løsninger som gjenvinner all plast innen 2030.

- Alt som er lett, er allerede gjort. Nå gjenstår det vanskelige, sier Larsen.

**Les siste del i serien
i morgendages avis.**

N JOBB Å GJØRE: Dersom det lages mottak for plast på land, og de som

ulgaria.

samler inn får betalt for jobben, ville elvene i stor grad blitt renset, skriver forfatteren. Her fra Krichim i

FOTO: DIMITAR DILKOFF, AFP/NTB SCANPIX

rivers global

Organisasjonar bryr seg:
Martin Alvsvåg, grunnleggjar av RIVERS.GLOBAL
seier (kopi):

**SAVING THE OCEAN
ONE RIVER AT A TIME**

Dei fire vegane til eit reinare hav som blir skisserte her, handlar alle om å HINDRA at plasten nokon sinne rekk å siga ut i havet.

Mesteparten av plasten søkk nemleg til botnars når han blir utsett for kreftene i storhavet, og blir dermed utilgjengeleg for oss. Så mykje som 94% søkk etter kort tid, hevdar ein rapport referert til av Bård Vegard Solhjell i WWF på Rederiforbundet sitt seminar om plastforureining tidligare i år (2018).

Slike tall er det umogeleg å fastslå sikkert, men det alle kan vera samde om er at mesteparten av plasten søkk når han når havet. Nettopp derfor er det avgjerande viktig å hindra at plasten kjem dit.

Me i RIVERS.GLOBAL trur det er fire hovudvegar til eit reinare hav:

1. Betre handtering av avfallet.

Mange land har ei bosshandtering som ikkje fungerer. Grunnane kan vera fleire, men fattigdom og for mange folk er vanlege årsaker, som i Bangladesh og Vietnam.

Meir utvikla land som Thailand og Brasil har også store utfordringar med å handtera bosset sitt på ein forsvarleg måte. Det er her, med sjølve bosshandteringen vi må starta.

Det nyttar ikkje å samla plast i tonnevis dersom ein ikkje har eit system for gjenvinning og forbrenning. I Norge fins det mykje kompetanse på dette feltet. Vi treng no ein eksport av denne ekspertisen til land som ikkje har ein infrastruktur på dette feltet som fungerer.

Land som Filippinene, Thailand, Indonesia, Vietnam og Kambodsja treng draghjelp for å få på beina ei betre handtering av søppelet sitt. Ein bra bruk av bistandsmidlar, spør du meg.

2. Reinsing av elvar.

Dei fleste av elvane i verda har det til felles at dei renn ut i havet. Mange elvar er så fulle av plast at ein ofte ikkje ser vatnet for berre søppel. Alle som har reist en del har sett dette.

Ein kan finna elvar fulle av plast i Sør-Amerika, Afrika og i Aust-Europa, og igjen er utfordringane aller størst i Sør-Aust Asia. Mange i denne regionen ventar berre på at monsunen skal komma og vaska plasten nedover elva og til slutt ut i havet.

Akkurat kor mykje av plasten i havet som har kome dit via elvane i verda, er det ingen som veit nøyaktig. Det alle er samde om, er at ein vesentlig del av plasten i havet har kome dit via elvane i verda.

Dersom det fins eit mottak for plast, og dei som leverer inn plasten får betalt for jobben med å samla inn og vaska plasten, då ville elvane i stor grad blitt reinsa for plast.

I elvane er plasten lett tilgjengeleg, det er kort vei til gjenvinning og forbrenning. Teknologiske løysingar i dette arbeidet må kunne brukast av arbeidsføre fattige som kan få ein meiningsfull og betalt jobb på denne måten.

3. Panteordningar.

Det vert i dag jobba internasjonalt med å få på plass betre panteordningar for bruk plast. Dette arbeidet bør prioriterast og intensiverast.

Det vart gjort eit forsøk i Rotterdam nyleg der ein ei natt tømde eit lastebillass med plastflasker på eit torg. Dagen etter kika folk på flaskene, såg at det ikkje var pant for dei, og let dei liggja.

Seinare gjorde ein det same, berre at då var lastebilen full av flasker det var pant på. Plasten vart borte i løpet av minuttar.

Dette seier det meste om kor viktig det er med pant på plast. Då vil nemleg bruk plast bli sett på som ein ressurs og ikkje eit problem. Vi skal hugsa at prisen på plast stort sett følgjer oljeprisen, og slik sett har ein reell verdi.

4. Kunnskap.

Det kanskje vanskelegaste feltet er å byggja opp kunnskap og ei djupare forståing for kvifor det er viktig med reinare elvar og eit reinare hav.

Her har vi hatt litt av ei reise i vårt eige land dei siste 40 åra. Der eg vaks opp, på Bømlo, hadde vi ein plass vi kalla «tippen». Der vart det tømt boss frå både private og bedrifter. Alt mogeleg som ikkje fekk plass i bosspannet. Når haugane av søppel på tippen vart store nok, kom det ein hjullastar og skubba søpla rett ut i sjøen. Dette var på byrjinga av 70-tallet! Ein helt utenkleleg praksis i dag - her hos oss. Men det er dessverre akkurat slik bosset vert handtert mange stader framleis.

Å byggja gode haldningar og etter kvart gode handlingar med omsyn til bosshandtering handlar ikkje om at sjømaten skal innehalda mindre plast. Det er viktig for oss som er glad i god og rein sjømat, men det er ei fjern problemstilling for mange i Sør-Aust Asia. Der vil fokuset meir vera at ungane i landsbyen skal verta mindre utsett for sjukdomar og utslett.

Det kan handla om at ein får reinare vatn til å vatna avlingane sine. At drikkevatnet kan drikkast utan risiko. Reinare vatn kjem ikkje av seg sjølv. Vi må jobba knallhardt for at folk over heile kloden skal gjera den same kunnskapsreisa vi har gjort hos oss dei siste 50 åra.

Sluttkommentar

Desse vegane til eit reinare hav er ikkje enkle, men dei er meir effektive og meir miljøvenlege enn gigantprosjekt som tar i ferda med å reinsa havet, langt til havs.

Og tanken på at verdshavet i løpet av dei 4 minuttane du har brukt på å lesa dette innlegget har fått 60 nye tonn med plast å hanskast med, burde gjera nokon kvar av oss utålmodige etter å setja i gong.

Martin Alvsvåg, grunnleggjar av RIVERS.GLOBAL
martin@rivers.global
www.rivers.global

Very Nile prosjektet

VeryNile er det første initiativet til å utvikle store mål for å rense Nilen, samtidig som det øker bevisstheten om viktigheten av å beskytte vårt miljø. VeryNile organiserer rengjøringshendelser og utvikler miljøvennlige løsninger for å fjerne søppel fra elva. VeryNile er medgrunnlagt av egyptiske nybegynnere Greenish og Bassita.

Folk i
Gjesdal
bryr seg!

NYHETER

TORSdag 31. JANUAR 2019

» redaksjon@gjesdabuen.no

Feira med søppeldugnad

Skurve: Motivasjonen var på topp, trass i eit tjukt lag med snø, då Ellinor Madland inviterte til søppelplukking.

– Eg ville bruka bursdagen til å gjera noko godt for miljøet. Eg fekk ideen frå Hawaii. Der har vesleystera mi vore med på ein bursdayscleanup, seier Ellinor Madland.

På fredag blei Madland 27 år. Det feira ho med søppelplukking på Skurve laurdag foremiddag.

– Det er mykje søppel her. Mykje av det kjem frå industriområdet. Det er mest isopor og plast. I tillegg kjem det ein del søppel frå trafikken, med snusboksar og liknande som blir kasta ut, seier bursdaysbarnet.

Søppel i snø

Sjølv om snøen hadde lagt seg som eit dekkande teppe over landskapet, blei ikkje arrangementet avlyst.

– Eg kunne ha avlyst. Men når så mange hadde lyst å koma, er det kjekt å møtest likevel, seier Madland.

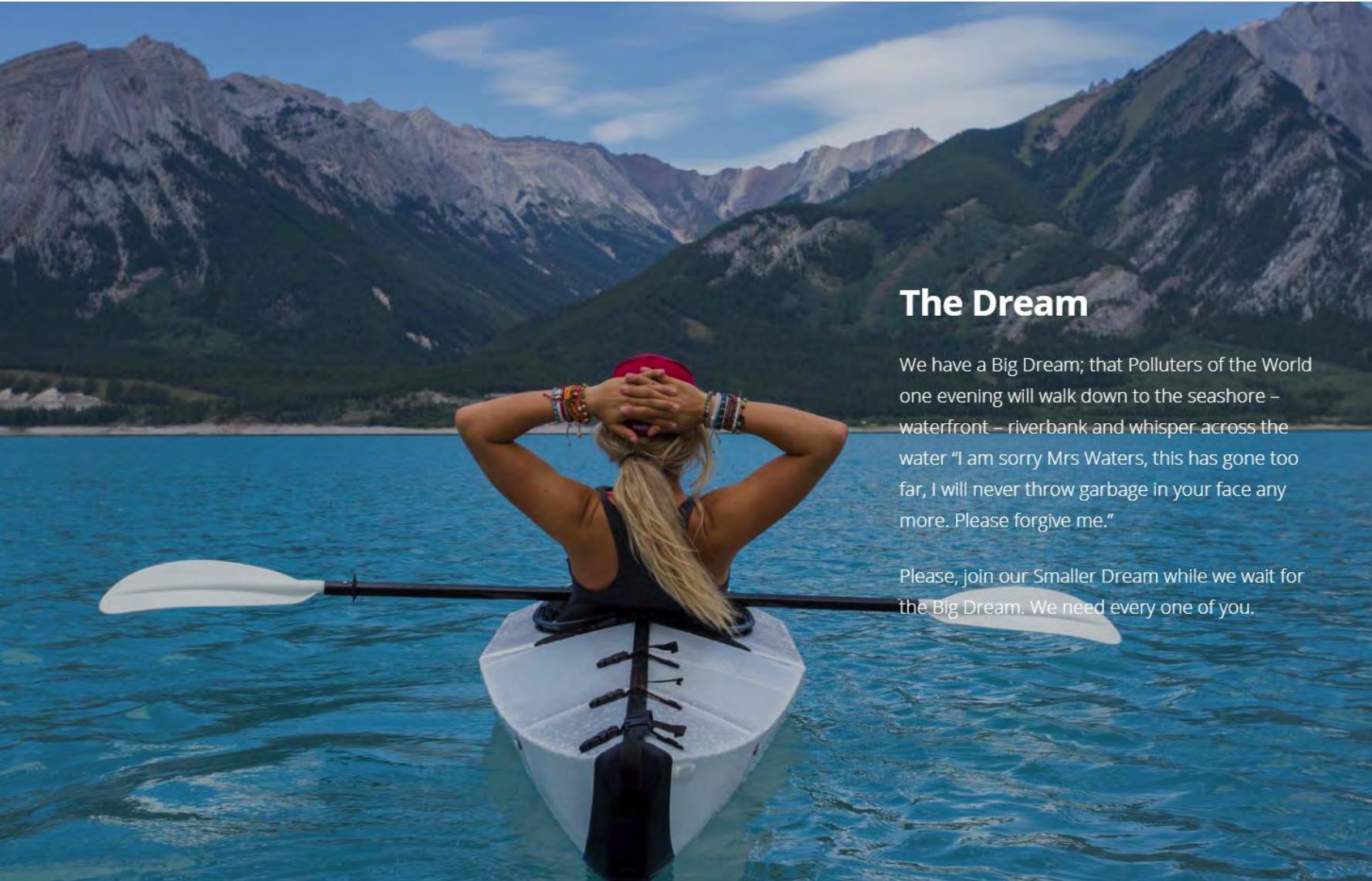
Før dei fyrste gjestene kjem, tek ho ein liten tur langs bekk'en som renn ut på nordsida av Skurve for å sjå om ho finn noko søppel. Det viser seg å ikkje vera vanskeleg. Plast i fleire fargar ligg i bekkevatnet, og langs kanten har det festa seg store bitar med isopor. Sjølv om ho skulle ønska at det slett ikkje var søppel i området, blir ho glad for at det er mogleg å finna noko når ho først har invitert folk.

FUNN: Ellinor Madland gler seg over denne storfangsten under søppeljaka.

(Alle foto: Kristine M. Stensland)

Stavanger Initiativ:

The Dream

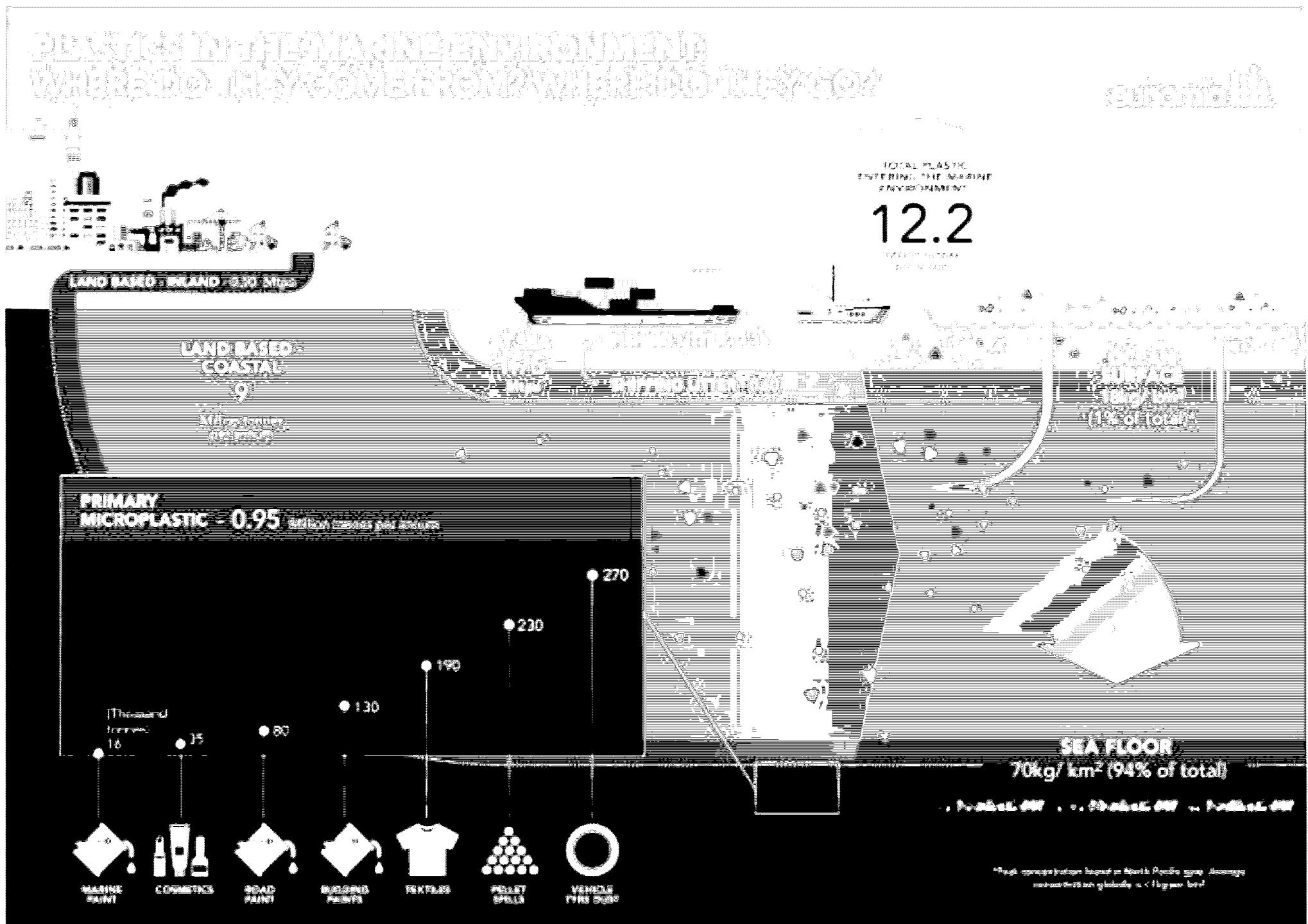
We have a Big Dream; that Polluters of the World one evening will walk down to the seashore – waterfront – riverbank and whisper across the water “I am sorry Mrs Waters, this has gone too far, I will never throw garbage in your face any more. Please forgive me.”

Please, join our Smaller Dream while we wait for the Big Dream. We need every one of you.

Executive Committee

Hogne Kile

Generelle konklusjoner:

- Plast brukt på en ansvarsfull måte gir mindre matsvinn og redusert miljøbelastning, det er derved et nyttig og verdifullt materiale!
- Plast på avveier representerer en alvorlig miljøtrussel og er skadelig for miljø, dyr og mennesker!
- Vi har alle ansvar for at plasten vi kjøper, får eller overtar håndteres på en samvittighetsfull måte, helt til gjenvinning! Nytt lovverk nødvendig?
- Det fins gode, ansvarlige initiative både lokalt og globalt!
- Globalt må det etableres et verdisystem for retur av bruk plast, som stimulerer til privat initiativ til innsamling for gjenvinning!
- Det trengs mere kunskap om egenskaper og bruk av ymse typer plast!

